

novičke

julij – avgust 2005

Premiki s programi <i>Usposabljanje za življenjsko uspešnost</i> * Dan slovenskih svetovalnih središč * Evropska konferenca <i>Izobraževanje odraslih, delo in uresničevanje lizbonskih ciljev</i>	3-8	DOMAČE NOVIČKE
Srečanje mednarodnega foruma učečih se v Veliki Britaniji in sestanek projektne skupine na Islandiji * Utrinki s srečanja * Odbor potrdil program letošnjega andragoškega kolokvija * Vabilo na srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2005	9-15	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005
Študijski obisk v Veliki Britaniji – 2. del * Mentorji študijskih krožkov na Norveškem * Mednarodna delavnica v Sarajevu	16-22	S POTI
Koliko 'delo' podpira udeležbo odraslih v izobraževanju?	23-25	IZ RAZISKAV
Skoraj četrtnina kandidatov na poklicni maturi odlična * <i>Tud' moja čustva so neki vredna!</i>	26-28	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na delavnico <i>Kako čimbolj uspešno tržiti izobraževalne storitve</i> * Vabilo na delavnico <i>Kako čimbolj uspešno voditi in motivirati tim</i> * Vabilo na usposabljanje <i>Osebni izobraževalni načrt</i> * Vabilo na spopolnjevanje izobraževalcev brezposelnih v <i>Programu 10.000+</i> * Programi za učiteljske zbere v šolskem letu 2005/2006	29-34	PRIPRAVLJAMO
	35-36	POSVETI/KONFERENCE
	37	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.900 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

DOMAČE NOVIČKE

Področje pismenosti

Premiki s programi *Usposabljanje za življenjsko uspešnost*

Uspelo nam je! S skupnimi močmi smo sodelavke Andragoškega centra Slovenije, ki delujemo na področju pismenosti, predavatelj v Temeljnem usposabljanju in učitelji, prijavljeni za izvajanje programov Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU, uspešno končali usposabljanje. O programih UŽU in o poteku Temeljnega usposabljanja učiteljev sem pisala že v januarski številki Novičk, zato ne bom še enkrat opisovala, komu so programi namenjeni, kdo se lahko vključi v usposabljanje itn. Za osvežitev spomina naj omenim le to, da je ena skupina učiteljev zaključila z usposabljanjem januarja, druga pa je začela, še preden ga je prva zaključila, in končala z njim aprila. Večina učiteljev iz obeh skupin je že pripravila seminarske naloge, na podlagi katerih so dobili potrdila o podeljenih nazivih *učitelj/učiteljica v programu UŽU*.

Skupaj s prvo generacijo učiteljic, ki so se usposabljevale za izvajanje programov v šolskem letu 2002/2003, imamo sedaj 76 učiteljev za izvajanje programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Most do izobrazbe (UŽU-MI) in 97 učiteljev za izvajanje programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Beremo in pišemo skupaj (UŽU-BIPS). 29 učiteljev ima licenco za izvajanje enega programa (UŽU-MI oz. UŽU-BIPS), kar 72 učiteljev pa ima licenci za izvajanje obeh programov (UŽU-MI in UŽU-BIPS). Zelo nas veseli, da se je mreža izvajalcev razširila; iz šestih izvajalskih organizacij, izbranih na spomladanskem razpisu leta 2002, je število z enim razpisom (junija 2004) skočilo na petintrideset (enajst izbranih na razpisu za leto 2004 in osemnajst izbranih na razpisu za leto 2005). Tudi regijsko je mreža izvajalcev dokaj dobro razporejena; premalo izvajalcev je le v štirih regijah: osrednjeslovenski (samo dve organizaciji za UŽU-MI in dve za UŽU-BIPS v Ljubljani), zasavski (nobene organizacije za UŽU-MI in samo ena osnovna šola za UŽU-BIPS v Zagorju), spodnjeposavski (nobene organizacije za UŽU-MI in samo ena osnovna šola za UŽU-BIPS v Brežicah) in jugovzhodni (samo ena organizacija za UŽU-MI in dve za UŽU-BIPS v Novem mestu).

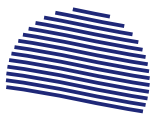
Nova generacija učiteljev je že začela z izvedbami programov, sodelavke Andragoškega centra pa smo začele obiskovati delujoče skupine. Programi UŽU so bili potrjeni na Strokovnem svetu za izobraževanje odraslih. Na Andragoškem centru se zavedamo, da se bodo med izpeljavo programa pokazale možnosti za določene prilagoditve in dopolnitve. Naši obiski, sodelovanje z učitelji UŽU programov in pogovori z udeleženci bodo pomagali pri vpeljevanju teh sprememb.

V jeseni pripravljamo dve strokovni srečanja, na katerih bomo z učitelji obravnavali teme, za katere menijo, da niso bile v zadostni meri obravnavane na usposabljanju, pa se je pri izpeljavi programov pokazalo, da bi morale biti. Glede na izražene želje učiteljev bo ena delavnica predvidoma na temo medijske pismenosti, druga na temo učenja v družini. Obe delavnici bosta izrazito praktično usmerjeni. Poleg tega bomo organizirali evalvacijsko-organizacijske delavnice, na katerih bodo učitelji izmenjevali dosedanje izkušnje, učili se bomo iz primerov dobre prakse, reševali morebitne težave itn.

Zaključujemo tudi s pripravo novih UŽU programov za tri nove ciljne skupine, in sicer za podeželsko prebivalstvo, osebe s posebnimi potrebami in delavce v podjetjih. V vseh novih programih bodo (tako kot v UŽU-MI in UŽU-BIPS) udeleženci razvijali svoje temeljne spretnosti, poleg tega pa je vsak program prilagojen potrebam posamezne ciljne skupine. V prvem bodo udeleženci iskali zaposlitvene priložnosti, ki jim jih ponuja podeželsko okolje, v drugem bodo razvijali znanja, potrebna za večjo osebno kakovost življenja, v tretjem pa iskali možnosti za nadaljnje izobraževanje. Organizacije, zainteresirane za izvajanje programov, se bodo lahko prijavele na razpis Ministrstva za šolstvo in šport. Učitelji, ki že imajo licenco za izvajanje vsaj enega izmed obstoječih programov, se bodo lahko za izvajanje teh novih programov dousposobili na Andragoškem centru.

Pri vsem tem pestrem dogajanju nam je žal le za to, da se zaradi številčnosti skupine s tretjo generacijo UŽU učiteljev nismo mogli tako dobro spoznati kot s prvima dvema. Prepričana pa sem, da bomo z nadaljnjim sodelovanjem to nadoknadili ter skupaj s prvima dvema generacijama učiteljev uspešno sooblikovali in razvijali UŽU programe.

Ana Ileršič (ana.ilersic@acs.si), ACS

Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih

Dan slovenskih svetovalnih središč

Eden izmed ciljev delovanja svetovalnih središč za izobraževanje odraslih je povezati čim več ponudnikov izobraževalnih in svetovalnih storitev za odrasle, ki delujejo v lokalnem okolju, v omrežje ter tako zagotoviti kakovostno, celostno, nepristransko in usklajeno delovanje vseh subjektov na področju informiranja in svetovanja v izobraževanju odraslih. Za doseganje tega cilja deluje pri svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih **lokalno svetovalno omrežje**, v katero se povezujejo občine, upravne

enote, regionalne razvojne agencije, gospodarske, obrtne in druge zbornice, zavodi in uradi za zaposlovanje, centri za socialno delo, druge svetovalne organizacije, izobraževalne organizacije, ki izobražujejo odrasle, in drugi. **Strokovni partnerji** v omrežju so člani lokalnega svetovalnega omrežja, ki se sami neposredno ukvarjajo s svetovalno dejavnostjo ali z izobraževanjem odraslih, **strateški partnerji** pa so tisti, ki soodločajo o razvojnih vprašanjih nekega okolja.

Poglavitni cilji delovanja lokalnega svetovalnega omrežja so:

- stalno strokovno sodelovanje in izmenjava izkušenj med organizacijami, vključenimi v lokalno svetovalno omrežje,
- dober pretok informacij o potrebah odraslih po izobraževanju, informiranju in svetovanju v lokalnem okolju,
- seznanjanje javnosti z namenom, načini in dosežki informativno-svetovalne dejavnosti v lokalnem okolju,
- zagotavljanje možnosti za razvoj svetovalne dejavnosti za izobraževanje odraslih,
- zastopanje interesov lokalnega omrežja pri umestitvi v razvojne programe lokalnega okolja,
- izvajanje skupnih promocijskih dejavnosti in priprava skupnih promocijskih gradiv,
- ugotavljanje zanimanja delodajalcev, delojemalcev in drugih socialnih partnerjev za svetovalno dejavnost,
- dogovarjanje o usklajenem in racionalnem razvoju informativno-svetovalne dejavnosti ter o izrabi vseh virov.

Še posebej pomembni strokovni partnerji v lokalnem svetovalnem omrežju so izobraževalne organizacije za odrasle. Ker pa v nekaterih okoljih v prvih letih delovanja svetovalnih središč nismo uspeli pridobiti vseh izobraževalnih organizacij za odrasle v omrežje, smo se odločili, da bomo v letih 2004 in 2005 še poglobili sodelovanje z njimi. Zastavili smo si dva konkretna cilja, in sicer:

- povečanje števila organizacij, ki izobražujejo odrasle, v lokalnih svetovalnih omrežjih; to pomeni, da bi se v omrežje vključile vse izobraževalne organizacije, ki delujejo v okoljih svetovalnih središč za odrasle,
- izboljšati sodelovanje med svetovalnimi središči in organizacijami, ki izobražujejo odrasle in so že članice lokalnega svetovalnega omrežja, ali pa se bodo vanj še vključile.

V tem okviru načrtujemo in izvajamo skupne dejavnosti, kjer sodelujejo vsa svetovalna središča in Andragoški center Slovenije, hkrati pa vsako svetovalno središče izvaja posamezne dejavnosti v njihovem lokalnem okolju. To so, na primer, predstavitve informativno svetovalne dejavnosti različnim organizacijam, skupne predstavitve v javnih občilih, izpeljava izobraževanj in delavnic za partnerje in podobno.

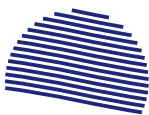
Eden od skupnih dogodkov je tudi **Dan slovenskih svetovalnih središč**, ki bo potekal v vseh svetovalnih središčih **14. septembra 2005**. Glavni namen te prireditve je promo-

cija izobraževanja za pridobitev formalne izobrazbe. Dan slovenskih svetovalnih središč povezujemo z izidom Razpisa za vpis v javnoveljavne programe za izobraževanje odraslih, ki bo izšel v avgustu 2005. V razpisu bodo objavljeni vsi javnoveljavni programi, kamor se v letu 2005/2006 odrasli lahko vključijo, in sicer so to: programi nižjega poklicnega izobraževanja, poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega in splošnega izobraževanja, poklicni tečajji, tečajji tujih jezikov, maturitetni tečajji idr.

Promocijo bodo svetovalna središča izvajala skupaj s partnerji, predvsem s tistimi, ki v lokalnem okolju izvajajo javnoveljavne izobraževalne programe. 14. septembra bodo vsa svetovalna središča skupaj s partnerji v dopoldanskem času predstavljala izobraževalne možnosti v lokalnih medijih (radio ali televizija), v popoldanskem času pa bodo organizirala dogodke na različnih javnih mestih, kjer bodo predstavljali izobraževalne programe, izvajalce, pogoje za vključitev v izobraževanje, financiranje izobraževanja idr.

Dan slovenskih svetovalnih središč bo tako posvečen promociji vseživljenjskega učenja za odrasle. Z delovanjem svetovalnih središč, še posebej pa s takšnimi dogodki, prispevamo k večjemu dostopu odraslih do formalnega izobraževanja in s tem k višanju izobrazbene ravni prebivalstva. S tem se uresničujejo tudi cilji, ki si jih je Slovenija zastavila v Resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Sloveniji do leta 2010, in sicer da bo do leta 2010 imelo v Sloveniji vsaj 85 % prebivalcev med 25 in 64 letom najmanj srednješolsko izobrazbo.

Andreja Dobrovoljc (andreja.dobrovoljc@acs.si), ACS

Mednarodno sodelovanje

Evropska konferenca *Izobraževanje odraslih, delo in uresničevanje lizbonskih ciljev*

1. julija je Velika Britanija stopila na čelo Evropske unije (EU) in tako za pol leta prevzela predsedovanje. V okviru svojih 'novih' nalog se bo britanska vlada osredotočila tudi na področje izobraževanja in usposabljanja, s katerim želi prispevati k uresničevanju lizbonskih ciljev, da postane EU »*najbolj konkurenčno, dinamično in na znanju zasnovano gospodarstvo na svetu, sposobno trajnostne gospodarske rasti z več in boljšimi delovnimi mesti ter večjo socialno kohezijo.*«¹

¹ Izobraževanje in usposabljanje v Evropi: različni sistemi, skupni cilji za 2010. CMEPIUS, Ljubljana, 2003, str. 6

Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (National Institute of Adult Continuing Education - NIACE) pripravlja skupaj s partnerji, Andragoškim centrom Slovenije, Evropskim združenjem za izobraževanje odraslih (European Association for Education of Adults - EAEA) iz Belgije in Nemškim inštitutom za izobraževanje odraslih (German Institute for Adult Education - DIE), evropsko konferenco z naslovom Izobraževanje odraslih, delo in uresničevanje lizbonskih ciljev². Z njo želi dokazati, da izobraževanje in usposabljanje odraslih lahko prispevata k doseganju zastavljenih ciljev EU. Načela in ozadje konference se odražajo v potrebi po raziskovanju in povezovanju kritičnih členov med izobraževanjem odraslih in razvijanjem spretnosti posameznika.

Evropska konferenca, ki bo potekala **16. in 17. septembra 2005** na univerzi New Anglia v Norwichu, si bo prizadevala prikazati, kako lahko splošno izobraževanje odraslih prispeva k razvoju na znanju temelječe družbe, kako znanja in spretnosti, ki smo si jih pridobili s poklicem, prispevajo k boljšemu delovanju - ne le na delovnem mestu, temveč tudi v vlogi državljana, starša in aktivnega udeleženca v svoji skupnosti.

Na konferenci bodo sodelovali številni vabljeni strokovnjaki in predavatelji iz Danske, Francije, Irske, Islandije, Nemčije, Slovenije, Španije, Švedske, Velike Britanije ter nekaterih drugih držav članic EU. Vsebinsko bo konferenca razdeljena po posameznih tematskih sklopih, tako politično kot strokovno.

Dvodnevno konferenco bo z uvodnim pozdravnim nagovorom odprl Alan Tuckett, direktor NIACE. V **plenarnem delu** bodo nastopili:

- *Charles Clarke* (Velika Britanija), ki bo predstavil britansko vladno politiko na področju državljanstva,
- *Tom Schuller* (Francija) se bo dotaknil teme *Demografija in migracije* z vidika OECD,
- *Phil Hope* (Velika Britanija) bo govoril o širši britanski politiki v izobraževanju odraslih,
- *Ekkehard Nuissl* (Nemčija) bo spregovoril o didaktičnih strukturah učenja,
- *Anders Franzén* (Švedska) bo predstavil švedsko pobudo v izobraževanju odraslih,
- *Pam Vaughan* (Velika Britanija) bo govorila o vlogi britanskih sindikatov v izobraževanju,
- *Alan Smith* (EU) bo udeležence seznanil z evropskimi programi o mobilnosti ljudi s posebnimi potrebami,
- *Lars Birch Andreassen* (Danska) bo predaval o vlogi informacijsko-komunikacijske tehnologije pri participaciji in motivaciji,
- *Wendy Jones* in *Ian Nash* (Velika Britanija) bosta izpostavila vlogo radijskih in tiskanih medijev in njihov vpliv na participacijo in motivacijo.

² Več o konferenci in mednarodnem projektu *Izobraževanje odraslih, delo in uresničevanje lizbonskih ciljev* smo podrobneje pisali v junjski številki *Novičk*, ki so dostopne tudi v elektronski obliki na <http://www.acs.si/novicke/>.

Udeleženci konference bodo v popoldanskem delu lahko razpravljali v **dvanajstih delavnicah**. Prvi dan se bo na temo *Učenje na delovnem mestu in aktivno državljanstvo* zvrstilo šest delavnic, kjer bodo obravnavali naslednje vsebine: učeče se regije v Nemčiji, aktivno državljanstvo v slovenskih študijskih krožkih, švedski sistem izobraževanja odraslih, učenje na delovnem mestu, vloga sindikatov v Veliki Britaniji ter načini povečanja socialne vključenosti skozi učenje temeljnih spretnosti na Madžarskem.

Drugi dan bodo delavnice v tematskem sklopu *Motivacija in participacija* posvečene vlogam informacijsko-komunikacijske tehnologije, medijev in povečanja participacije ter motivacije v izobraževanju odraslih.

Organizatorji bodo poskrbeli tudi za neformalni del izobraževanja: udeležence bo prvi dan na obisku mestne hiše pozdravil župan občine Norwich, drugi dan pa bodo obiskali kulturno-informacijski center (Norwich Origins Visitor Centre), kjer se bodo seznanili z zgodovino Norfolkca ter si ogledali interaktivno razstavo in panoramski film.

O podrobnostih s konference bomo v Novičkah še poročali.

Neda Đorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005

Projekt Gruntvig 4

Srečanje mednarodnega foruma učečih se v Veliki Britaniji in sestanek projektne skupine na Islandiji

Drugo srečanje mednarodnega foruma učečih se

V okviru projekta IntALWinE¹ je bilo lani oktobra v Veliki Britaniji organizirano srečanje predstavnikov sodelujočih držav, katerega namen je bil seznaniti udeležence z vlogo forumov odraslih učencev, zato da bi podobne oblike povezovanja učečih se vzpostavili v svojih državah. Slovenijo je zastopala gospa *Dušica Kunaver*, dobitnica priznanja ACS leta 2002, sama pa sem se foruma udeležila zato, da bi pridobila informacije o postopku vpeljave foruma in načinu njegovega delovanja. Prvi slovenski forum bomo v okviru projekta Teden vseživljenjskega učenja organizirali že v septembru 2005.

Isti udeleženci smo se tokrat zbrali na študijskem obisku britanskega festivala² 2005. Obiskali smo slovesno odprtje v Londonu, se nato razdelili v dve skupini in odpotovali v Cardiff oziroma Manchester na ogled tamkajšnjih prizorišč Tedna, pa se nato ponovno sešli v Londonu na drugem sestanku mednarodnega foruma učečih se.

O vtisih s študijskega obiska britanskega Tedna govori naslednji članek, na tem mestu pa namenimo nekaj besed sestanku mednarodnega foruma. V **prvem delu** sestanka smo si udeleženci izmenjali informacije o tem, kako napredujejo naša prizadevanja za vzpostavitev forumov. Ugotovili smo, da je najlažje v državah, v katerih je inštitut podeljevanja priznanj/nagrad za izjemne učne dosežke že vpeljan, pomembna pa je tudi podpora, ki jo zamisli o forumu namenjajo na državni ravni. **Drugi del** sestanka je vodila *Winifred Hignell*, bivša nagrajenka za izjemne učne uspehe ter članica Nacionalnega britanskega foruma odraslih učencev. Govorila nam je o svojih izkušnjah in svetovala, kako naj se lotimo vzpostavitve forumov v svojih okoljih, saj je njena trenutna naloga vzpostavitev mreže forumov v Veliki Britaniji na lokalni in

¹ Projekt Mednarodni teden odraslih učencev (International Adult Learners' Week in Europe - IntALWinE), o katerem smo v Novicah že večkrat pisali, koordinira Unescov inštitut za izobraževanje iz Hamburga, v njem pa sodeluje šestnajst nacionalnih koordinatorjev festivalov učenja v Evropi.

² Adult Learners Week - ALW

regionalni ravni. V **zadnjem delu** sestanka smo se pogovarjali o prihodnosti naše skupine. Finančni vir v okviru IntALWinE projekta se je iztekel, pridobiti bi bilo treba nove; prav tako bi bilo treba opredeliti vsebine našega skupnega dela na mednarodni ravni. Oblikovala se je manjša delovna skupina, ki si bo prizadevala za to, da ostanemo v stiku in v prihodnosti nadaljujemo z delom. Koordinatorica projekta nas je tudi obvestila, da namerava *John Gates*, dobitnik priznanja iz Cardiffa (v sodelovanju z NIACE⁵ Wales) prijaviti Grundtvig 1 projekt z namenom, da nadaljujemo z vzpostavitvijo nacionalnih forumov ter delovanjem mednarodnega foruma. Vse partnerske države bomo povabljene k sodelovanju, ki naj bi začelo jeseni 2006.

Naj omenimo še, da je ob tej priložnosti v okviru IntALWinE projekta izšla publikacija *I Did it My Way: Journeys of Learning in Europe*, v kateri je predstavljenih devetindvajset življenjskih zgodb učečih se odraslih iz štirinajstih držav. Načeloma sta objavljeni po dve zgodbi na državo, ena od njih predstavlja udeleženca mednarodnega foruma⁴. Publikacija je rezultat prizadevanj ožje projektne skupine, ki je svoje delovanje osredotočila na širjenje glasu učečih se odraslih. Ti so v mnogih državah eni od najpomembnejših akterjev festivalov učenja, saj s svojimi pričevanji najbolj prepričljivo zagovarjajo pomen in preobrazbeno vlogo izobraževanja v življenju posameznika.

Sestanek projektne skupine IntALWinE na Islandiji

Sestanka so se udeležili nacionalni koordinatorji festivalov učenja iz šestnajstih držav, tokrat prvič tudi iz Italije. Gostiteljica tega predzadnjega sestanka projektne skupine je bila ustanova Educate Island oziroma Mennt iz Reykjavika. Mennt je enota Evropskega centra za razvoj poklicnega izobraževanja (Centre Européen pour le Développement de la Formation Préprofessionnelle – CEDEFOP) na Islandiji, obenem pa deluje kot forum, ki zagotavlja sodelovanje izobraževalnega sektorja, socialnih partnerjev, lokalnih oblasti in drugih, ki delujejo na področju izobraževanja in usposabljanja. Ustanovljeni so bili leta 1998 kot odziv na aktualna dogajanja na področju vseživljenjskega učenja, njihovo delo pa sega na štiri področja:

- informacijski sistem s področja poklicnega izobraževanja in usposabljanja,
- evropski projekti (npr. Europass),
- nacionalni projekti – med njimi tudi festival vseživljenjskega učenja (prvič leta 2000),
- sodelovanje in dialog s partnerji.

Po predstavitvi Islandije, njihovega izobraževalnega sistema ter koncepta festivala učenja smo naše delo osredotočili na vsebine treh temeljnih delovnih skupin:

⁵ Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (National Institute of Adult Continuing Education - NIACE)

⁴ Med petimi slovenskimi prispevki sta bili za publikacijo izbrani življenjski zgodbi Dušice Kunaver in Marina Kačiča.

- **Glas učečih se**

Prva skupine je z izdajo zgoraj omenjene publikacije in organizacijo dveh srečanj mednarodnega foruma zaključila svoje delo.

- **Operativne izboljšave festivalov učenja** (primeri dobre prakse, modeli sodelovanja, metode evalvacije)

Skupina bo v naslednjem obdobju zbrala prispevke vseh sodelujočih držav.

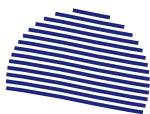
- **Instrumenti za mobilizacijo in zagovorništvo**

Člani tretje skupine bodo preučili inovativne vidike lobiranja in zagovorništva.

Pogovarjali smo se tudi o pripravi končne publikacije, v kateri bodo predstavljeni: aktivnosti IntALWinE mreže, rezultati dela vseh delovnih skupin, festivali učenja iz partnerskih držav, priporočila politikom, priporočila učečih se.

Zadnji sestanek projektne skupine bo konec aprila 2006 v Litvi, o rezultatih projektnega sodelovanja pa bomo še poročali.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Mednarodni forum odraslih učencev

Utrinki s srečanja

Ob drugem obisku v Britaniji – prvo srečanje je bilo septembra lani - mi je bilo prijetno predvsem srečati iste ljudi – pisano družbo šestnajstih udeležencev iz vseh koncev Evrope. Postali smo zares prijatelji. Pred tem našim druženjem smo drug o drugem prebrali članke v publikaciji *I Did it My Way: Journeys of Learning in Europe*. Kako bližji smo si s tem postali!

Lani se mi je Norvežan *Jan* zdel preveč zadržan in neopazen, letos, ko sem o njem brala, kako je predan svojemu delu z invalidi, s tihim spoštovanjem prisluhnem njegovemu pripovedovanju o sreči, ki jo doživljajo mladi slepi fantje in dekleta, ki jih *Jan*, gorski reševalec in vodnik, vodi na vrhove gora, tudi 2000 m visoko. Od njega vem o vrsti drobnih, a neverjetnih spretnosti, ki jih obvladujejo slepi. Na primer, preden prečka cesto, malce zacmoka z usti, nato pa iz odmeva svojega glasu oceni, kako je široka.

Prisrčna, mlada, drobna Romunka *Ioana* me je ponovno očarala s svojo bistrostjo in lepimi risbami. S Škotom *Chrisom*, ki se mu je uspelo izvleči iz objema drog in hudih

stisk, sta pri skupinskem delu pripravila tak plakat in govor o problematiki učenja, da bi moral to njuno predstavitev slišati Evropski parlament! Z učenjem in delom premagamo vse težave. Vedno se je treba učiti, tudi učiti živeti!

Zanimivo je bilo tudi primerjati program našega prvega in drugega srečanja. Lani oktobra so bili cilji našega srečanja motivacija za vseživljenjsko učenje, ustanavljanje forumov v posameznih državah itd., letos pa so nam Britanci pokazali predvsem svoje dosežke na tem področju. Slišali smo, kako je nekaj zanesenjakom uspelo pritegniti televizijsko postajo BBC. Začeli so z zanimivimi izobraževalnimi oddajami in segli z njimi prav v vse plasti ljudstva, predvsem v najnižji sloj. *Ne daj mi ribe, nauči me ribariti!* glasi stara kitajska modrost. Tiho sem si želela, da bi predavanje o izobraževalnih TV oddajah slišal kak predstavnik slovenske televizije.

Sledila je podelitev nagrad in priznanj v okviru britanskega tedna odraslih učencev (ALW). V najbolj svečanem prostoru v središču Londona, v dvorani, ki nosi ime kraljice Elizabete in ima razgled na vhod Westminsterke opatije, smo prisostvovali razdeljevanju priznanj. Ob tem smo se prepričali, da Britanci s prizadevanji za vseživljenjsko učenje zares poskušajo pritegniti predvsem ljudi s ceste. Prav ganljivi so bili prizori, ko so nekdanji brezdomci, zgubljeni in zasvojenči bele, črne, rjave ali rumene kože prejeli priznanja in se na odru slovesno slikali z direktorjem Nacionalnega inštituta za nadaljevalno izobraževanje odraslih – NIACE ob navdušenem ploskanju mednarodne srenje, zbrane v dvorani. Za marsikaterega nagrajenca, ki se mu je z učenjem uspelo izvleči iz objema ceste, je bil ta dogodek prav gotovo najbolj častni trenutek njegovega življenja. Predvsem pa je izjemna vzpodbuda ne le zanj, ampak tudi za tisoče drugih, ki naj bi po njegovem vzgledu obrnili svojo življenjsko pot navzgor.

Prijetno je vedeti, da smo v Sloveniji na isti poti. Prizadevanja za vseživljenjsko učenje prav zares dvigujejo kvaliteto življenja v naši deželi. Glede predstavitve nagrajencev v Tednu vseživljenjskega učenja pa je naš Andragoški center boljši od Britancev. Kratke filmske predstavitve življenja naših nagrajencev vsekakor mnogo več povedo kot besede. Predvsem pa so pravilna prizadevanja, da med nagrajenci najdemo tiste, ki si za neke cilje najbolj prizadevajo. Pri tem je včasih treba skreniti iz okvira »najboljši, najlepši, najhitrejši, naj.. naj....«. Koliko pravičneje je kdaj pogledali še na drugi konec te »naj« lestvice!

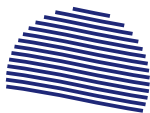
Med našim srečanjem smo obiskali enega od nagrajencev britanskega tedna odraslih učencev - izobraževalni center, ki je dobil skupinsko nagrado za izboljšanje kvalitete življenja v Moss Sidu, v enem od predmestij Manchestra. Le dober kilometer je ta okraj oddaljen od svetovno znanega univerzitetnega središča! V učilnici Centra so nam najprej pokazali fotografije ulic tega okraja, preden so s svojim delom tu nastopili nagrajenci. Videli smo umazane ulice, ki so jim dostop zapirali kupi smeti. Potem pa smo si pod vodstvom starega, ponosnega črnca ogledali te iste ulice. Namesto kupov

smeti smo videli lepo urejene cvetoče vrtičke, na oknih cvetje, na koncu ulice, kjer je bila na fotografiji gora smeri, je sedaj gradbišče, kjer urejajo otroško igrišče. »Saj ni vse tako preprosto, kot je videti,« nas je opozorila predstavnica Centra, »zelo se moramo truditi. V našem okolišu žive Angleži, Židje, Irci, Kenijci, Poljaki, Somalci..., pa vendar: zastavili smo skupno pot in sedaj nam je vsem lepše.«

Štirje dnevi, polni vtisov, hitro minejo. Na vlaku, ki pelje proti letališču, razmišljam: London je tako velik, da ga ni in ni konca. V širšem obsegu ima šestnajst milijonov prebivalcev. Nas, Slovencev, je dva milijona. Niti za eno londonsko predmestje nas ni vseh skupaj, pa vendar iz teh dveh milijonov novačimo svetovne športnike, svetovne znanstvenike, izjemne posameznike, ki dosegajo vsega spoštovanja vredne uspehe. Se tega zavedamo? Ali se moramo te samozavesti šele naučiti? Ob vseživljenjskem učenju za to nikdar ni prepozno! Predvsem bi se morali naučiti medsebojnega sodelovanja!

Na Brniku se letalo spusti na zeleni košček raja, ki ga obdajajo svetleče gore. Doživeti lepoto domače zemlje – tudi to je nekaj, česar se moramo naučiti!

Dušica Kunaver (dusica.kunaver@siol.net), Ljubljana

O aktivnem državljanstvu bo razmišljalo enajst plenarnih referentov

Odbor potrdil program letošnjega andragoškega kolokvija

Čeprav so poletni tedni že dodobra razredčili uslužbence po pisarnah ter mlado in staro zvalili na počitnice, ekipa, ki pripravlja letošnji andragoški kolokvij, pridno nadaljuje z delom. Programski odbor v zasedbi *dr. Vida A. Mohorčič Špolar*, *dr. Angela Ivančič*, *mag. Zvonka Pangerc Pahernik*, *mag. Mitja Sardoč*, *dr. Andreja Barle Lakota*, *dr. Peter Jarvis* in *dr. Agnieszka Bron* je obravnaval in sprejel letošnji program kolokvija. Kot smo že opozarjali, se bo prireditev z naslovom *Z vseživljenjskim učenjem do aktivnega državljanstva* pričela 14. oktobra ob 15. uri v prostorih hotela Mons v Ljubljani. Pred tem bo v dopoldanskem času v istih prostorih potekalo še posebej slovesno odprtje desetega Tedna vseživljenjskega učenja.

Prvi dan kolokvija, v petek, **14. oktobra**, bo udeležence pozdravila in kasneje srečanje tudi moderirala *dr. Vida A. Mohorčič Špolar*, direktorica ACS. V uvodnem, **pozdravnem delu** se bodo zvrstili tudi drugi govorniki: *dr. Angela Ivančič*, predsedni-

ca programskega odbora kolokvija, *dr. Slavica Černoša*, koordinatorica evropskega projekta Izobraževanje in usposabljanje 2010, ki bo predstavila implementacijo nje-govega delovnega programa, *Matjaž Hanžek*, varuh človekovih pravic Republike Slovenije, ki bo posebej opozoril na uresničevanje pravice do drugačnosti v Sloveniji, ter *mag. Mitja Sardoč*, nacionalni koordinator Evropskega leta državljske kulture, ki bo predstavil ta projekt.

Šestim **plenarnim referatom**, ki se bodo zvrstili približno do 18. ure, bosta sledila diskusija in zaključek prvega dne z druženjem ob slovesni večerji. Kot prvi plenarni referent bo nastopil *prof. dr. Peter Jarvis*, ki bo v svojem razmišljanju povezal vseživljenjsko učenje, socialni kapital in aktivno državljanstvo. *Dr. Ruud Veldhuis* bo govoril o znanju in kompetencah za aktivno državljanstvo. To razmišljanje bo z drugega vidika osvetlil tretji referent, *dr. Matej Makarovič*, ki bo primerjal klasične in inovativne oblike družbene participacije v posttranzicijskih državah. Po diskusiji, ki bo zaokrožila prvi sklop predavanj, bodo nastopili: *dr. Ramon Fletcha*, ki bo izpostavil eno najbolj perečih področij: participativno demokracijo in marginalne skupine. Predavateljica iz sosednje Hrvaške, *dr. Vedrana Spajič Vrkaš*, se bo posvetila področju promocije za učenje aktivnega državljanstva, *dr. Keith P. Forrester* pa bo predstavil področje, kjer se stikajo državljanstvo, demokracija in sindikati.

Drugi dan kolokvija, v soboto, **15. oktobra**, bo poleg plenarnih nastopov posvečen tudi delavniškim predstavitvam. Moderirala ga bosta *prof. dr. Peter Jarvis* in *dr. Angela Ivančič*. Dopoldanskemu in popoldanskemu sklopu plenarnih referentov bodo sledile delavnice v treh skupinah, kjer se bo predstavilo skupaj trinajst sodelujočih. V **plenarnem delu** bo o aktivnem državljanstvu v vsakdanjem pojmovanju najprej predavala *dr. Vida A. Mohorčič Špolar*, *Nick Walters* pa bo aktualiziral temo o šoli med vzgojo 'dobrih' in 'aktivnih' državljanov, *dr. Alenka Janko* bo zaokrožila prvi sklop z razmišljanjem o identiteti in aktivnem državljanstvu, kot se kažeta skozi družbeno participacijo etničnih manjšin. Drugi, popoldanski sklop bosta pričela dva plenarna referata: *dr. Julia Preece* bo orisala spolno determiniranost aktivnega državljanstva, *dr. Kari E. Nurmi* pa bo razgrnil novosti na področju e-demokracije in učenja aktivnega državljanstva.

V **delavničnem delu** kolokvija se bodo v soboto dopoldne s svojimi prispevki, ki so razvrščeni v tri skupine, predstavili naslednji sodelujoči in tako na zanimiv način ilustrirali vodilne teme plenarnih referatov: *mag. Silvo Šinkovec* o družbeni razsežnosti posameznika, *mag. Mitja Sardoč* in *dr. Justina Erčulj* o državljskem izobraževanju in novih pristopih v šolstvu, *dr. Teréz Kleisz* in *dr. Valéria Pavluska* o znanju, spretnostih in kompetencah aktivnega državljanstva na Madžarskem, *dr. Bogomir Novak* o nekaterih vidikih razvijanja aktivnega državljanstva v politični kulturi Slovenije, *mag. Darka Podmenik* o virih za uspešno aktivno državljanstvo, *dr. Pierre Hebrard* iz Francije o prepoznavanju in potrjevanju predhodnega učenja kot strategiji odprtega dostopa k

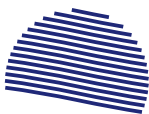
vseživljenjskosti učenja za vse, *mag. Zvonka Pangerc Pahernik* o novosti pri nas – forumu učečih se kot novem izzivu v izobraževanju odraslih ter *Rosanna Barros* iz Portugalske o sistemu prepoznavanja, ocenjevanja in certificiranja ključnih kompetenc kot novem načinu promoviranja aktivnega državljanstva.

Na popoldanskem delavničnem delu bodo spregovorili: *Maja Mezgec* iz Trsta o znanju, spretnostih in kompetencah, potrebnih za udeležanje aktivnega državljanstva z vidika zamejstva, *mag. Darja Zorko Mencin* o švedskih prizadevanjih za aktivno participacijo, *Toni Vrana* o družbeni odgovornosti in aktivnem državljanstvu kot dveh plateh iste medalje, *Magdalene Motsi* o kenijskih izkušnjah z izobraževanjem kot strategiji za univerzalnost, *Kristjan Zemljič* o promociji, ki prispeva k izobraževanju in učenju za aktivno državljanstvo, ter ustreznih dejavnostih, ki jo podpirajo, *Darijan Novak* pa bo predstavil možnosti za aktivno državljanstvo v študijskih krožkih.

Ob zaključku kolokvija, bodo moderatorji povzeli glavna sporočila in spoznanja s tega srečanja, ki bodo različnim udeležencem v prizadevanjih, da bi aktivno državljanstvo postalo res aktivnejše, lahko služila kot napotek in priporočilo za nadaljnje delovanje.

Vse informacije o kolokviju lahko poiščete na spletni strani <http://tvu.acs.si/ak/09/>. Toplo vabljeni!

Petra Javrh (petra.javrh@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Skupni koraki pri uresničevanju letošnjega načrta TVU

Vabilo na srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2005

Vabimo vas na drugo letošnje srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2005, ki bo v sredo, **21. septembra 2005**, ob 10. uri v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a v Ljubljani.

Člani delovne skupine za pripravo TVU bomo udeležencem posredovali zadnje informacije in napotke za izpeljavo letošnje manifestacije, želimo pa si tudi izmenjave vaših idej in pobud. Pristrčno vas vabimo, da se sestanka udeležite, svetujemo pa vam tudi, da obiskujete spletno stran <http://tvu.acs.si/zarisce/>.

Delovna skupina za TVU

S POTI

Novi pristopi v fleksibilnem učenju Študijski obisk v Veliki Britaniji – 2. del

V majski številki *Novičk* smo predstavili projekt izmenjave *Novi pristopi v fleksibilnem učenju za 3. tisočletje*, ki ga je denarno omogočila Evropska komisija iz programa Leonardo da Vinci: mobilnost za obdobje 2004 – 2006. O temeljnih ciljih projekta, udeležencih izmenjave, partnerskih organizacijah ter njihovi vlogi pri pripravi in izpeljavi izmenjave smo že pisali, tokrat nekaj besed o rezultatih izmenjave.

Obiskali smo številne organizacije in učne centre¹, katerih prostore, dejavnosti in rezultate so nam predstavili njihovi vodje ali drugi strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih. Partnerski organizaciji (*The Training Partnership* in *Birmingham Central Library*) sta nam v sodelovanju z obiskanimi centri in strokovnjaki s področja izobraževanja predstavili naslednje vsebine: on-line ponudba programov za učenje (*LearnDirect*); obnavljanje znanja za potrebe na delovnem mestu (*Reskills for work*); spodbujanje učenja za vse (*Inspiring Learning for All*); Teden odraslih učencev in neformalno učenje (*Adult Learners Week and Informal Learning*); učna partnerstva (*Learning Partnerships*); vključevanje odraslih v izobraževanje z družinskim učenjem (*Engaging Adults through Family Learning*); Nacionalna informacijska in svetovalna mreža (*Next Step: The national Information, Advice & Guidance Network*). Obiskali smo tudi knjižnično-informacijski sejem (*The Library and Information Show*) v nacionalnem razstaviščnem centru (*National Exhibition Centre*) ter si v osrednji knjižnici v Birminghamu ogledali zelo zanimivo in dragoceno zbirko prvih tiskanih knjig, med njimi tudi dela Williama Shakespeara.

Med obiskom v Veliki Britaniji smo uporabljali predvsem metode dela, kot so predstavitve, predavanja, individualni pogovori z vodji ter strokovnimi delavci v učnih centrih in drugimi strokovnjaki, primerjava konceptov, izmenjava izkušenj, iskanje novih idej za nadaljnji razvoj projekta *Organizirano samostojno učenje*, iskanje skupnih točk za sodelovanje s partnerskima organizacijama v prihodnosti ipd. Med obiskom smo pridobili vrsto novih znanj, med njimi znanja o načinih vodenja in organizacije lokalnih učnih centrov, vzpostavljanju partnerstev na lokalni in regionalni ravni,

¹ V Torbayu (Torquay, Paignton in Plymouth) smo obiskali: *The Training Partnership Ltd.*, *Bishops place Paignton – Open Learning Centre*, *Open Learning Centre Saltash in Open Learning Centre – Dartington Tech*, v Birminghamu pa: *Birmingham Central Library*, *Baskerville Learning Centre*, *Yardley Wood Library Learning Centre in St. Luke's School*.

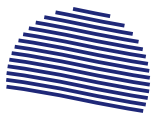
načinih izvajanja izobraževalnih dejavnosti za odrasle, konkretnem delu z ljudmi, informiranju in svetovanju pri učenju in izobraževanju, spodbujanju posameznikov za vključevanje v izobraževanje idr.

Udeleženci študijskega obiska v Veliki Britaniji smo na evalvacijskem sestanku po izpeljani izmenjavi predvsem izpostavili, da je bila pot za vse izjemno koristna: pridobili smo ogromno informacij in spoznali, da smo v Sloveniji s središči za samostojno učenje na pravi poti, da pa se lahko od Britancev tudi česa naučimo. Velik vtis na nas je naredilo dejavno povezovanje izobraževalne dejavnosti s številnimi partnerji na vseh ravneh, učinki družinskega izobraževanja, različnost in pestrost on-line ponudbe programov za učenje (LearnDirect), velika skrb za socialno izključene ter individualno in celostno spremljanje udeleženca v izobraževalnem procesu. Sodoben pristop smo prepoznali tudi v tem, da lokalni učni centri udeležence pritegnejo v izobraževanje s ponudbo, ki jim je »pisana na kožo«, naknadno pa jih vključujejo v prednostne programe na nacionalni ravni (npr. zviševanje ravni pismenosti). Osebo, ki je udeležencem pri učenju v pomoč, na angleških tleh različno imenujejo – od nam bolj znanega mentorja ali tutorja do »learner supporter«, torej osebe, ki udeležence pri učenju podpira. V tej povezavi so nam predstavili tudi zanimiv projekt *Znebite se svojih Gremlinčkov! (Get rid of your Gremlins!)*, katerega cilj je, da bi se udeleženci znebili svojih strahov in pomanjkanja samozavesti, ki jih ovirajo pri odločitvi za vključevanje v izobraževanje in učenje.

Pridobljeno znanje in izkušnje bomo uporabili pri nadaljnjem razvojnem delu v nacionalnem projektu *Organizirano samostojno učenje*; precejšnjo težo bomo posvetili primerjavi z Veliko Britanijo, in sicer tako, da bomo v naš projekt poskusili prenesti čim več primerov britanske dobre prakse in se zgledovali po njihovi prilagodljivosti in sodobnih pristopih pri pripravi in izvajanju izobraževalnih dejavnosti za odrasle.

Gre torej za večstransko korist projekta izmenjave *Novi pristopi v fleksibilnem učenju za 3. tisočletje*, saj smo z njim vsi pridobili: udeleženci in dejavnost organiziranega samostojnega učenja (mednarodne izkušnje, pestra vsebina, ideje za nadaljnji razvoj projekta, predstavitve in uveljavljanje slovenske prakse na področju izobraževanja odraslih v tujini, spoznavanje angleškega izobraževalnega sistema, novo strokovno znanje, ideje iz angleške prakse, osebni razvoj, poznanstva, socialni kapital) ter partnerji (spoznavanje slovenske prakse, spoznavanje slovenskega izobraževalnega sistema, primerjave konceptov, poznanstva za nadaljnje sodelovanje).

Jasmina Orešnik (jasmina.oresnik@acs.si), ACS

Študijski krožki

Mentorji študijskih krožkov na Norveškem

Več kot desetletno delovanje študijskih krožkov (v nadaljevanju ŠK) smo lani obeležili na različne načine – z nacionalno akcijo *Branje na vlakih*, s prenovno učnega gradiva za vodje in mentorje študijskih krožkov ter s pridobitvijo sredstev za nadgradnjo domačih izkušenj s tujimi.

Evropska sredstva projekta *Leonardo da Vinci*, ki jih je z vztrajnostjo in pomočjo povabila norveških partnerjev uspel pridobiti Andragoški center Slovenije, so nam omogočila izpeljavo projekta *Sodelovalno učenje v različnih poklicnih praksah*. Deset mentorjev študijskih krožkov je tako spoznavalo del Norveške in izmenjalo svoje izkušnje s predstavniki treh ključnih ustanov za izobraževanje odraslih na Norveškem.

Želeli smo ovrednotiti in primerjati delovanje, rezultate in strategije naših krožkov z modelom, ki v manjši in pretežno podeželski državi deluje že stoletje. Ekipa mentorjev je bila izbrana po objektivnih merilih, s katerimi smo od več sto usposobljenih mentorjev izbrali tiste, ki so najdlje dejavno razvijali študijske krožke, jih redno in jasno dokumentirali, dosegali izstopajoče rezultate in tako k učenju uspeli pritegniti veliko število in pestro strukturo najrazličnejših ljudi. Stremeli smo tudi k enakomerni zastopanosti vseh delov države ter zastopanosti najrazličnejših poklicev in tipov ustanov, ki ponujajo študijske krožke. Zanje smo organizirali izkušnjsko spoznavanje skandinavskega modela študijskih krožkov.

Partnerski ustanovi VOX in VOFO, ki sta obisk omogočili, sta na Norveškem ključni za razvoj neformalnega izobraževanja. Krovna, nacionalna ustanova za izobraževanje odraslih – VOX - razvija, koordinira in dokumentira projekte izobraževanja odraslih, spodbuja sodelovanje med njegovimi akterji, širi znanje o razvoju izobraževanja odraslih na nacionalni in mednarodni ravni ter se ukvarja z raziskovanjem. Norveška zveza za izobraževanje odraslih – VOFO - združuje enaindvajset članic ter vrsto prostovoljnih nevladnih organizacij. Njena glavna vloga je povezovanje interesov zvez, njenih članic ter vlade in skrb za promocijo neformalnega izobraževanja odraslih. Nudijo tudi informacijska središča, svetovanje s področja pravne ureditve izobraževanja, teoretična in praktična znanja o izobraževanju ter načrtujejo in koordinirajo različne projekte izobraževanja odraslih. Obe ustanovi sta v Oslu. Obiskali smo tudi raziskovalni oddelek Univerze v Trondheimu (NTNU), kjer so nam med drugim predstavili raziskave izobraževanja odraslih, ki jih izvajajo.

Poudariti velja, da Norvežani pripisujejo velik pomen neformalnemu izobraževanju odraslih. Posluh, ki ga ima država do izobraževanja, je zelo pripomogel k temu, da se je med ljudmi razvila kultura učenja. Zato je tudi udeležba v neformalnem izobraževanju odraslih visoka, kar je za socialno stabilnost države zelo pomembno. Poleg pozornosti priseljencem, zapornikom in drugim ranljivejšim skupinam velja glavna pozornost poklicnemu izobraževanju in razvijanju kompetenc za večjo konkurenčnost in učinkovitost na trgu dela. Navdušil nas je sistem povezovanja neformalnega in formalnega izobraževanja odraslih, ki približa izobraževanje ljudem in ga napravi uporabnega: vsako formalno izobraževanje vključuje elemente akademskega in praktičnega znanja, ki jih ljudje lahko usvojijo tudi z neformalnim izobraževanjem.

Kot mentorji študijskih krožkov smo se, seveda, posebej zanimali za delovanje študijskih krožkov na Norveškem. Presenečeni smo ugotovili, da jih (tokrat) ni bilo mogoče obiskati in da gre predvsem za metodo, medtem ko pri nas krožki predstavljajo obliko učenja in dela. V skoraj stoletni norveški tradiciji so zaradi različnih vzrokov (gospodarskih, političnih ipd.) nekoč povsem demokratične skupine brez učitelja in vnaprej določene vsebine učenja postale (delno plačljivi) tečaji, ki jih ločijo na »študijske krožke z učiteljem« in »študijske krožke brez učitelja«. Delež klasičnih ŠK, kot jih poznamo v Sloveniji, bi bil glede na število prebivalstva primerljiv s Slovenijo in je najpogosteje namenjen izobraževanju priseljencev. Gostitelji so za nas presenetljivo stanje interpretirali s svobodo dela in stagnacijo tovrstnega neformalnega izobraževanja, ki pa je pred nekaj leti ponovno pričelo dobivati veljavo in pozornost.

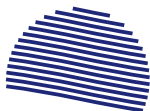
Predstavitev izsledkov raziskav je obsegala rezultate udeležbe v izobraževanju (v zadnjem letu se je več kot 50 % odraslih udeležilo izobraževanja, od tega 20 % takih, ki so želeli z izobraževanjem pridobiti izobrazbo, in približno 30 % takih, ki so svoja znanja izpopolnjevali). Na Norveškem velja delovna obveznost do 67. leta, po tem letu udeležba v izobraževanju močno upade. Zanimivo je, da se v izobraževalne programe skoraj v enakem odstotku vključujejo moški in ženske. Glede na delovni položaj so ugotovili, da se v te programe vključuje 30 % brezposelnih in 50 % zaposlenih. Raziskava je tudi pokazala, da se v izobraževanje vključuje največ udeležencev (65 %), ki imajo zaključeno univerzitetno izobrazbo.

Izmenjave izkušenj in mnenj - tako slovenskih mentorjev študijskih krožkov kot tudi strokovnjakov s področja izobraževanja odraslih na Norveškem - igrajo pri razvijanju projekta (kot je študijski krožek) nadvse pomembno vlogo. Ker so bili »najprodnnejši« mentorji izbrani po ključnih kriterijih kakovosti vodenja krožkov ter so zastopali devet različnih okolij in poklicev, so bili naši pogovori zelo plodni, še posebej, ko smo razmišljali o možnostih vzpostavitve 'slovenskega VOFO' kot koordinatorja oziroma Zveze študijskih krožkov. Rezultate izmenjave bomo lahko posredovali različnim strokam, ustanovam in okoljem, predvideli pa smo tudi skupno načrtno javno pred-

stavitev na Dnevih odprtih vrat Andragoškega centra Slovenije ob Tednu vseživljenjskega učenja, 13. oktobra 2005.

Vsekakor velja izpostaviti, da smo teden vsi preživeli dejavno. Norveški partnerji, med njimi predvsem trije gostitelji, *ga. Ellen Stavlund* (VOFO), *ga. Graciela Sbertoli* (VOX), *dr. Sigvart Tosse* (NTNU), so skrbno in natančno organizirali vsa srečanja, nas opremili z gradivi in nam celostno predstavili delo in vlogo svojih ustanov, za kar smo jim iskreno hvaležni. S svojo skromno in predvsem nebesedno gostoljubnostjo so temeljito ovrgli predsodek, da so severnjaki zaprti in težko dostopni ljudje. Povedati pa je treba tudi to, da slovenskih mentorjev študijskih krožkov praktično ni mogoče ustaviti – Andragoški center jih je tokrat preizkusil v tujem okolju, s prehodom državne meje, izstopom iz EU, jim s polnočnim soncem odganjal spanje, nazadnje pa skupaj z njimi preživel pomembno in globoko učno izkušnjo, ki nas je vse osebno nagovorila in nepričakovano medsebojno močno povezala. Verjamemo, da je naša posamična in skupna hvaležnost odtehtala trud, ki so ga z nami imeli gostitelji ter nemajhne stroške, ki sta jih pokrili Evropska unija in matične ustanove.

Damjana Nagode (damjana.nagode@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Empatija v medkulturnem učenju

Mednarodna delavnica v Sarajevu

V Sarajevu je od 23. do 26. junija 2005 potekala mednarodna delavnica *Vključimo empatijo v medkulturno učenje (Embracing Empathy in Intercultural Learning)*, na katero so bili povabljeni predstavniki držav JV Evrope, članic Pakta stabilnosti in Slovenije, nekdanje članice Pakta in dela nekdanje skupne države na tem območju. Udeleženci smo izhajali iz najrazličnejših zaposlitvenih, nacionalnih in socialnih okolij. Med skupno petindvajsetimi udeleženci sva dva prišla iz Slovenije, ostali pa iz Albanije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Makedonije, Romunije ter Srbije in Črne gore.

Delavnico je v okviru projekta SMILE¹ (*SEEding for Multiethnic and Intercultural Learning Experiences*) zasnovala *Emilija Ilieva* iz Bolgarije, pri izvedbi pa je sodelovala tudi njena rojakinja, *Vanja Ivanova*. Projekt spodbuja sodelovanje med narodi v

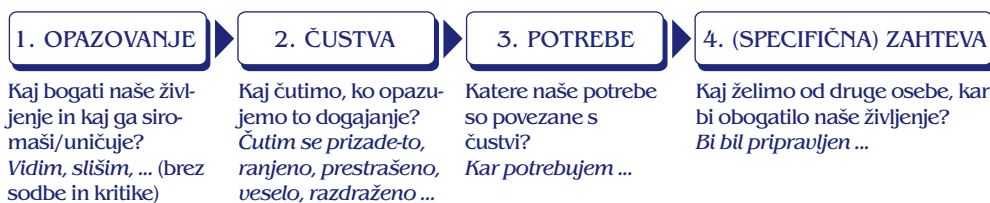
¹ Več o projektu SMILE lahko preberete na spletni strani <http://smile.iizdvv-bg.org>, kjer je objavljena tudi *Publikacija SMILE Project 2004*.

JV Evropi; h globljemu sprejemanju drugačnosti pa naj bi prispevala tudi delavnica, ki sva se je udeležila.

Empatija

V uvodnem delu smo se udeleženci predstavili in opisali svoje poglede na empatijo, nato pa smo se spoznali s teorijo sočutne, nenasilne komunikacije, kot jo je razvil *Marshall B. Rosenberg*. Ta vsebuje štiri komponente:

Kadar smo empatični, z opazovanjem sogovornikovih pozitivnih ali negativnih

občutkov, čustev ter pripadajočih temeljnih potreb (po avtonomiji, praznovanju, integriteti, samostojnosti, naravnih danostih, igri, duhovnosti) sogovorniku pokažemo pot do rešitve specifične zahteve. S tem mu pomagamo do polnejšega in bogatejšega življenja.

Na praktičnih primerih in z delom v skupinah smo skušali doživeti empatijo kot »hojo v mokasinih nekoga drugega«. Empatičen je torej človek, ki si je pripravljen vzeti potreben čas in je sposoben osredotočeno prisluhniiti sogovorniku, tako da ta lahko izrazi samega sebe in se počuti razumljenega.

Ljudje pogosto ravnamo v nasprotju z načeli empatije. Najpogostejše napake so:

- svetovanje: *»Mislim, da bi moral ...«*
- spodkopavanje: *»To ni nič! Ti povem, kaj se je šele meni zgodilo ...«*
- vzgajanje: *»To bi lahko bila zelo pozitivna izkušnja zate ...«*
- tolaženje: *»Sploh ni bila tvoja napaka, naredila si vse, kar je bilo v tvoji moči.«*
- pripovedovanje zgodbic: *»Spominja me na čase, ko ...«*
- zapiranje: *»Daj no, razvedri se! Ne počuti se tako slabo!«*
- simpatiziranje: *»Oooh, ubogi ...«*
- zasliševanje: *»Torej, kdaj se je vse skupaj začelo?«*
- razlaganje, opravičevanje: *»Saj bi poklicala, pa ...«*
- popravljanje: *»Ni se zgodilo točno tako.«*

Metoda odprtega prostora

Drugi del delavnice v Sarajevu je bil namenjen preizkusu metode odprtega prostora² (*Open Space Technology*), ki je zanimiva alternativna oblika dela na konferencah. Pospešuje ustvarjalnost in zahteva odgovornost udeležencev; podeli jim vloge, ki jih pri organizaciji sicer ne bi imeli. Edini okvir, ki ga postavi organizator, je naslov teme, o kateri bodo razpravljali udeleženci. Ti morajo upoštevati tudi štiri pravila, in sicer:

- kdorkoli pride, je prava oseba,
- karkoli se zgodi, je samo tisto, kar bi se lahko zgodilo,
- kadarkoli se začne, je pravi čas,
- ko je konec, je konec.

Središče dogajanja na tako organizirani konferenci je tržnica idej.

TRŽNICA IDEJ

ŽELJE (PASSIONS)

Kdor se ogreje za neko vsebino (na predloženo temo), to zapiše in objavi na 'tržnici idej'. Tako se na panoju pojavi več različnih želja (predlogov) za tematske razprave. Vsak udeleženec izbere tisto, ki mu je blizu, v kateri želi sodelovati. Vsaka skupina po temeljiti razpravi svoja dogajanja zabeleži in jih objavi na stojnici/panoju.

SADOVI (FRUITS)

Na podlagi rezultatov dela v skupinah se oblikuje tudi sadove – načrtuje posamezne projekte. Kdor ima zamisel za izvedbo projekta, objavi naslov, drugi udeleženci pa se odločijo, pri zasnovi katerega projekta bodo sodelovali. Tako se oblikujejo projektne skupine, ki pripravijo izvedbeni načrt. Izdelek (plakat, miselni vzorec, ...) razstavijo in po potrebi tudi podrobneje razložijo.

Izbor Sarajeva za izvedbo delavnice seveda ni bil naključen, saj je bilo to mesto nekdanj zglede sožitja različnih narodov, kultur, religij ... Delo je bilo organizirano tako, da smo se imeli priložnost večkrat sprehoditi po mestnih ulicah. Bili smo prijetno presenečeni: kljub vojnim strahotam, ki so jim bili prebivalci izpostavljeni več let, zdaj mesto diha s polnimi pljuči, mestni utrip je živahen, ljudje prijazni.

Franci Lajovic (franci@acs.si), zunanji sodelavec ACS
Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

² Več o metodi najdete na slovenski (<http://www.odprtiprostor.net>) in angleški spletni strani (<http://www.openspaceworld.org>).

IZ RAZISKAV

Spremljanje doseganja strateških ciljev izobraževanja odraslih do leta 2006

Koliko 'delo' podpira udeležbo odraslih v izobraževanju?

V zadnji številki *Novičk* je dr. Vida. A. Mohorčič Špolar v prispevku *Udeležba odraslih v izobraževanju – 2004* predstavila nekaj temeljnih rezultatov nedavno izvedene raziskave *Spremljanje doseganja strateških ciljev izobraževanja odraslih do leta 2006 : preučevanje vzorcev izobraževanja odraslih*. Tokrat bomo osvetlili le en segment te raziskave: prikazali bomo, kako in koliko vplivajo delovni položaj, dolžina delovnega časa, način zaposlitve, velikost organizacij in lastninska sestava na stopnjo vključenosti odraslih v izobraževanje.

Švedski raziskovalec K. Rubenson¹ je poudaril, da je delo primarna spodbuda za učenje in da ima zelo pomembno vlogo celo takrat, ko ga delodajalci ne podpirajo neposredno.

Pričakovali smo (in letošnja raziskava je to potrdila), da imajo nekatere kategorije delovno aktivnega prebivalstva (zaposleni brez nadzorne odgovornosti, tisti, ki opravljajo manj zahtevno delo, starejši delavci) nižjo podporo delodajalcev v primerjavi z ostalimi kategorijami. Da pa so spremembe pozitivne, kaže manjša razlika v izobraževanju med zaposlenimi na vrhu in dnu hierarhične lestvice. Manj se izobražujejo tudi zaposleni za nedoločen čas, delavci po pogodbi in tisti, ki imajo krajši delovni čas od polnega. V primerjavi z letom 1998 se je delež tistih, ki so odgovorili, da se zdaj ne izobražujejo, ali da se v zadnjem letu niso izobraževali, vendar bi se želeli, če bi imeli za to možnosti, zmanjšal skoraj pri vseh kategorijah zaposlenih. Ta izid pomeni dvoje: po eni strani so bile izobraževalne potrebe zaposlenih v zadnjem preučevanem obdobju lažje uresničljive kot pred šestimi leti, po drugi strani se je na račun zniževanja deleža t.i. 'morebitnih vključenih' zvišal delež tistih, ki se ne izobražujejo in si tega v prihodnosti ne želijo. Rezultati opozarjajo torej na nekoliko nižjo motivacijo ali večjo pasivnost na izobraževalnem področju.

Presenetila nas je ugotovitev, da se manj izobražujejo zaposleni z manj standardiziranim delom, ki ga pogojujejo: zaposlitev za določen čas, pogodbeno delo, krajši

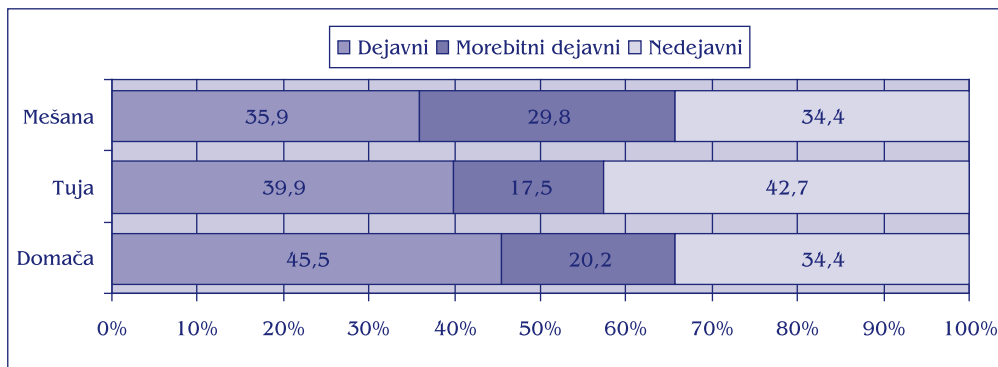
¹ Rubenson K. (1998): Adults' Readiness to Learn: Questioning Lifelong Learning for All. AERC Proceedings. <http://www.edst.educ.ubc.ca/aerc/1998/98rubenson.htm>

delovni čas ali delo na domu. Pričakovati bi bilo namreč, da bi manjša varnost pri delu in potreba po večji prilagodljivosti zaposlenim nalagali permanentno pridobivanje novih znanj in spretnosti. Zaradi povečanja prožnosti trga dela v zadnjem času v Sloveniji se je delež teh zaposlenih bistveno povečal². To pomeni, da brez večjega načrtnega poseganja države in drugih socialnih partnerjev te skupine ne bodo imele večjega uspeha na izobraževalnem področju. Večja usposobljenost zaposlenih za določen ali skrajšan delovni čas, s pogodbenim delom ali delom na domu lahko pomeni izboljšanje konkurenčnih prednosti na trgu dela.

Delo v večjih organizacijah, ki imajo praviloma boljšo kadrovske sestavo in bolj organizirano izobraževalno dejavnost, je bolj spodbudno z vidika izobraževanja, kot delo v manjših in srednje velikih podjetjih. Zaradi fragmentacije velikih gospodarskih sistemov se je povečalo število zaposlenih v manjših in srednje velikih podjetjih. To hkrati odpira vprašanje o tem, ali je treba razmišljati o drugih, manj standardiziranih načinih pridobivanja znanja in spretnosti, ki bi zaposlenim v manjših in srednje velikih organizacijah izboljšali dostop do znanja.

V letošnji raziskavi smo posebej preučili vpliv lastninskega položaja na stopnjo vključenosti v izobraževanje. Pričakovati bi bilo, da nalagajo tuji kapital, organizacija in način dela zaposlenim nove zahteve, zaradi česar bi se zvišal obseg izobraževanja v teh organizacijah.

Izobraževalna dejavnost odraslih glede na tip lastnine, leta 2004 (v odstotkih)

Naša analiza te domneve ni potrdila. Tuja in podjetja v mešani lasti manj spodbujajo izobraževanje zaposlenih. Lahko predpostavljamo, da si zaradi naraščajoče tekmoval-

² Ignjatović M. (2002): Družbene posledice povečanja prožnosti trga delovne sile. Znanstvena knjižnica, FDV, Ljubljana.

nosti domači lastniki bolj prizadevajo za čim kompleksnejšo usposobljenost in strokovnost zaposlenih. Izstopa visok delež morebitno udeleženih v izobraževanju zaposlenih v podjetjih z mešano lastninsko sestavo.

Naši podatki so med drugim pokazali, da sta pripravljenost delodajalcev, da podpirajo posameznikove učne dejavnosti, in pripravljenost posameznika, da se izobražuje, v veliki meri odvisna od možnosti za uporabo pridobljenih spretnosti in znanja pri delu. Zato mora biti delovno življenje organizirano tako, da spodbuja rabo znanja in spretnosti, ki so jih odrasli pridobili z izobraževanjem.

Mag. Jasmina Mirčeva (jasmina.mirceva@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Poklicna matura v izobraževalnem zavodu
Memory

Skoraj četrtnina kandidatov na poklicni maturi odlična

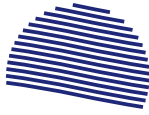
Izobraževalni zavod Memory s sedežem v Dutovljah in enoto v Kopru sodeluje z drugimi organizacijami pri različnih projektih, saj je kakovost dela odvisna tudi od nenehne osebne rasti vseh delavcev, njihovega strokovnega usposabljanja in razvijanja didaktično-andragoškega znanja in drugih vedenj. V šolskem letu 2004/2005 so se med drugim vključili tudi v projekt *Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI*, ki ga deloma financirata Ministrstvo za šolstvo in šport in Evropski socialni sklad, izvaja pa se pod okriljem Andragoškega centra Slovenije. Njihova skrb za kakovost izobraževanja se pozna tudi pri rezultatih udeležencev, predvsem pri uspehu na poklicni maturi.

Udeleženci na poklicni maturi opravljajo štiri predmete, pri tem izberejo med tujim jezikom in matematiko. Njihov uspeh je bil 100-odstoten pri treh: italijanščini kot drugemu jeziku, angleščini in pri projektni nalogi z zagovorom. Tudi pri ostalih predmetih so bili nadpovprečni: pri slovenščini 93,02-odstotni, pri matematiki in gospodarskem poslovanju pa 95,83-odstotni.

V spomladanskem roku poklicne mature, ki je potekala v mesecu juniju, je bilo kar 23,4 % takih, ki so imeli 18 točk ali več (od skupno 23), kar jih uvršča med odlične maturante. Četrtnini odličnjakov pa se je tokrat pridružil tudi zlati maturant. Zaposleni v Izobraževalnem zavodu so se posebej veselili uspeha *Radovana Močnika*, ki je z odličnim znanjem potrdil smisel skupnega dela.

Radovan Močnik se ne bo udeležil vseslovenske slavnostne podelitve spričeval na Bledu letos jeseni, obvestilo o poklicni maturi in spričevalo s pohvalo je raje sprejel iz rok ravnateljice, *mag. Ksenije Turk*.

Nataša Ujčič in Jasna Kavčič (memory@siol.net),
Izobraževalni zavod Memory, Dutovlje

Šola čustvene inteligence

Tud' moja čustva so neki vredna!

Tale grafit me je nagovoril, ko sem se danes sprehajal po stari Ljubljani. Pritegnil me je s svojim sporočilom in v meni sprožil niz vprašanj: Le kdo je njegov avtor? Zakaj ga je napisal? Kakšno je njegovo življenje? Kakšni so njegovi odnosi s soljudmi? Kaj je želel z grafitom sporočiti?

Veliko vprašanj, veliko razmišljanj: čustva, življenje, lastna vrednost, medsebojni odnosi ... Vse te vsebine se dotikajo vsakogar izmed nas — če se tega zavedamo ali ne. Mnogo ljudi je danes sicer tako ujetih v vsakdanji ritem obveznosti in hitenja, da preprosto nimajo časa za razmislek o sebi, o svojem življenju, o medsebojnih odnosih. Škoda, saj življenje na nek način polzi mimo njih. Pravijo, da si človek vzame čas za vse, kar ga veseli in se mu zdi pomembno. In smo pri vrednotah — kaj je komu pomembno: imeti ali biti, denar ali notranje zadovoljstvo, prestiž v družbi ali iskreni medsebojni odnosi, kvantiteta ali kakovost, zunanost ali notranost ... Vsi po svoje iščemo in hrepenimo po sreči. Marsikdo se v tem iskanju že zelo dobro zaveda, kako pomembno je prevzeti odgovornost za svoje življenje in poiskati srečo v majhnih, preprostih rečeh. Veliko ljudi se danes zavestno trudi izboljšati kakovost svojega življenja, saj ni dovolj le materialno blagostanje; tisto, kar nas lahko zares osreči so pravilni odnosi — tako do samega sebe kot tudi s soljudmi. V vseh odnosih pa se seveda srečujemo s čustvi. S prijetnimi in neprijetnimi, s takimi, ki so nam všeč, in z onimi, ki jih ne maramo ...

Čustva so nekaj, kar je bilo v desetletjih intenzivnega razvoja razuma in znanosti mnogokrat potisnjeno ob rob. Biti čustven je pomenilo znak šibkosti in nesposobnosti, da se človek obvlada. Seveda je razvoj človekovega razuma (znanosti, izobraževalnega sistema) prinesel mnoge koristi, hkrati pa so se pokazale tudi težave, kadar smo z razumom želeli preglasiti svoja čustva: slabi medsebojni odnosi, psihosomatske bolezni, občutek praznine in pomanjkanja življenjskega smisla ... Občutki in čustva v našem življenju igrajo pomembno vlogo in imajo svoje mesto v človekovi osebnosti. Zato njihovo potlačevanje ne pripelje daleč, seveda pa tudi prepuščanje čustvom ne. Potrebno se je naučiti modrega ravnanja: sprejeti čustva kot svoje prijatelje in jim dati ustrezno mesto znotraj sebe. V praksi običajno ni tako preprosto (lažje je napisati), saj nas ravnanja s čustvi največkrat ni nihče naučil in smo vzorce vedenja kar prevzeli od svojih staršev in vzgojiteljev. Posledično danes velikokrat ugotavljamo, da se v čustvenem svetu pravzaprav ne najdemo najbolje. Kaj je modro narediti, kadar smo jezni na partnerja, ker je zopet zamudil na kosilo? Kaj naj rečemo sodelavki, ki je že

več dni žalostna? Kaj storiti s strahom pred boleznijo? Na vprašanja iščemo odgovore vsak sam in vsak po svoje ...

Skupaj pa jih iščemo v Šoli čustvene inteligence, ki v slovenskem prostoru deluje že šesto leto. Šolo smo oblikovali z namenom, da pomagamo vsem, ki se želijo naučiti čustvene pismenosti in izboljšati svoje odnose. Srečujemo se enkrat tedensko po tri ure in skupaj raziskujemo, razmišljamo, se igramo, poslušamo in smo slišani ... Pri tem nam ni pomembno, koliko je kdo star, kako je izobražen, kakšno obleko nosi. Pomembne so nam globlje vrednote, ki jih skupaj razvijamo: medsebojno spoštovanje in sprejemanje, iskrenost, podpora, zaupanje, prijateljstvo, sodelovanje ... Prav prijetno nam je. Vsakdo ima dovolj prostora, da se lahko izrazi in da sam prihaja do svojih spoznanj. Domišljajske vaje in igre vlog, vodene sprostitev in pogovori, glasba in humor nam pomagajo, da odkrivamo tisto, kar je v življenju zares pomembno. Z veseljem vlagamo trud in čas v obiskovanje šole, saj marsikdo kmalu opazi, da se v nekaterih življenjskih situacijah obnaša drugače, da ravna bolj ustrezno, bolj tako, kot si je od nekdaj želel. To opazijo tudi njegovi bližnji in tudi oni velikokrat postanejo drugačni, boljši ... In življenje je lepše!

Vas je zamikalo, da bi nas bolje spoznali? Septembra in oktobra vas toplo vabimo v našo družbo, saj bomo v večjih krajih Slovenije organizirali brezplačna predavanja o čustvih in odnosih, potekal pa bo tudi vpis v prvi letnik programa. Informacije o predavanjih najdete na spletni strani <http://www.cdk.si/sci/>, lahko pa nas tudi pokličite (tel.: 01 4339 303) od ponedeljka do četrтка med 10. in 14. uro. Z veseljem se bomo pogovorili z vami!

Predvsem pa ne pozabite: Tudi vaša čustva so nekaj vredna!

Boštjan Trtnik (bostjan.trtnik@cdk.si), Šola čustvene inteligence

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico **Kako čimbolj uspešno tržiti izobraževalne storitve**

Na željo naših udeležencev še enkrat, letos zadnjič, ponavljamo delavnico na temo uspešnega trženja izobraževalnih storitev.

Zadnje čase se veliko piše in govori o pomenu znanja, učeči se organizaciji, družbi znanja in visoko specializiranih storitvah, pa vendar se večina izobraževalnih organizacij dnevno srečuje z zahtevnimi vprašanji kot:

- Kako uspešno privabiti dovolj udeležencev na izobraževanje ?
- Kaj storiti, da izpeljav ne bi odpovedovali in prestavljali?
- Kako izpeljati izobraževanje, da bodo zadovoljni udeleženci, naročnik in vodstvo podjetja?
- Kakšna marketinška orodja uporabiti, da bi se razlikovali od podobnih, konkurenčnih podjetij in organizacij?

To je le nekaj uvodnih misli iz enodnevne delavnice z naslovom **Kako čimbolj uspešno tržiti izobraževalne storitve**, ki jo pripravljamo **13. septembra 2005** med 9. in 16. uro v prostorih Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a, v Ljubljani.

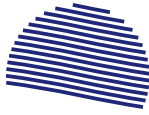
Podrobno predstavitev in prijavnico objavljamo v prilogi.

Najavljamo pa tudi dve novi enodnevni delavnici na to temo, in sicer:

- **Zakaj je pri trženju izobraževalnih storitev tako pomemben osebni stik?** (28. november 2005),
- **Zakaj je pri trženju izobraževalnih storitev tako pomemben dober nastop – snemanje aktivnosti udeležencev z video kamero** (13. december 2005).

Razpisa obeh delavnic bosta objavljena v Novičkah in na spletnih straneh <http://www.acs.si/zarisce/>.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico *Kako čimbolj uspešno voditi in motivirati tim*

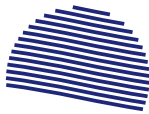
Tim je več kot skupina ljudi, ki sodeluje. Oblikovati dober tim pomeni, vključiti posameznike, da dejavno sodelujejo od načrtovanja do izvajanja skupnih ciljev. V dobrem timu je posameznik pomemben del celote. Prispeva svoj strokovni del, obenem pa kar najbolje soustvarja medsebojne odnose. Skupni dosežki izhajajo iz sposobnosti posameznikov, ki znajo usklajeno delovati, se smiselno dopolnjevati, si pri nadgrajevanju pomagati in sprejemati različnost.

V delavnici boste spoznali, kaj lahko storimo, da odnose napolnjuje veselje, medsebojno spodbujanje in pozitivna vrnitvena sporočila, glavna podpora skupinskemu delu. Vsak udeleženec bo spoznal, kako pomembno je aktivno poslušanje drugih sodelavcev, pa tudi spretno usmerjanje posameznika in vključevanje tistih, ki so za to najbolj strokovno in osebno kompetentni.

Vabimo vas torej, da se udeležite enodnevne delavnice z naslovom ***Kako čimbolj uspešno voditi in motivirati tim***, ki jo pripravljamo **28. septembra 2005** med 9. in 16. uro v prostorih Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana.

Podrobno predstavitev in prijavnico objavljamo v prilogi.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na usposabljanje *Osebni izobraževalni načrt*

Andragoški center vas vabi na tridnevno izobraževanje ***Osebni izobraževalni načrt***, ki bo **29. in 30. septembra 2005** (1. del) ter **24. oktobra 2005** (2. del) na Andragoškem centru Slovenije, Šmartinska 134a, v Ljubljani. Program traja 24 ur in je organiziran v treh tematskih sklopih, v obliki delavnic po osem ur.

Na usposabljanje vabimo organizatorje in vodje izobraževanja, učitelje, mentorje, svetovalce, izvajalce Programa 10.000+, pedagoške in andragoške delavce iz izobraževalnih organizacij, ki se ukvarjate z izobraževanjem odraslih in mladine.

Spoznali boste:

- pomen osebnega izobraževalnega načrta z vidika temeljnih značilnosti in posebnosti odraslih v izobraževanju, razvoja družbe in izobraževalnih sistemov;
- načine za spodbujanje in pomoč odraslim pri nastajanju in spremljanju osebnih izobraževalnih načrtov;
- vlogo učitelja in drugih izobraževalcev odraslih pri tem;
- različne sheme za osebno načrtovanje, spremljanje in vrednotenje izobraževanja.

Obravnavane bodo naslednje **teme**:

- opredelitev osebnega izobraževalnega načrta z vidika uporabnikov in umeščenosti v izobraževalni kurikulum;
- vsebina, oblike in nastajanje osebnih izobraževalnih načrtov;
- oblikovanje osebnega izobraževalnega načrta kot odnos med učečim se in izobraževalcem;
- vpeljevanje osebnih izobraževalnih načrtov v prakso izobraževalnih organizacij;
- zaključek in ovrednotenje programa.

Izobraževanje bo vodila *Natalija Žalec*, specialistka andragogike z Andragoškega centra Slovenije. Je soavtorica javnega programa Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM in utemeljiteljica projektnega učenja v tem programu. Pripravlja in izvaja tudi delavnice o projektnem učenju za različne skupine izobraževalcev. Pri svojem delu preučuje in v praksi razvija različne oblike projektnega učenja za odrasle, med njimi tudi individualne učne projekte.

Delo bo potekalo v obliki delavnic kot kombinacija predavanj, samostojnega in skupinskega dela, igre vlog in razprave. Dve delavnici sta namenjeni uvodnemu usposabljanju in načrtovanju vpeljevanja osebnih izobraževalnih načrtov v prakso, ena pa je namenjena plenarni predstavitvi in skupnemu razmišljanju ob seminarskih nalogah, ki jih bodo udeleženci pripravili in ovrednotili v organizaciji, kjer so zaposleni.

Pri delu bodo udeleženci potrebovali priročnik *Osebni izobraževalni načrt*, ki stane 4.980 SIT.

Udeleženci, ki končajo program, ko uspešno opravijo projekt, dobijo potrdilo Andragoškega centra Slovenije. Kot uveljavljen izvajalec programov strokovnega spopolnjevanja izobraževalcev odraslih bomo udeležencem zagotovili pridobitev točk v postopku verifikacije programov na Ministrstvu za šolstvo in šport.

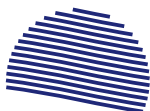
Za udeležence iz organizacij, vključenih v Program 10.000+, je udeležba brezplačna, za ostale udeležence je kotizacija 49.000 SIT + DDV.

Prijavnico najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/023/>, lahko pa vam jo pošljemo tudi po pošti.

Vaše prijave pričakujemo najkasneje do **petka, 16. septembra 2005**, na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu: 01 5842 550.

Podrobnejše informacije dobite pri koordinatorici programa, Mateji Pečar (tel.: 01 5842 573).

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na spopolnjevanje izobraževalcev brezposelnih v Programu 10.000+

Andragoški center Slovenije v okviru Programa izobraževanja brezposelnih oseb (**Program 10.000+**) izvaja programe spopolnjevanja izvajalcev. Programi, ki smo jih pripravili, prinašajo novo znanje, ki ga izvajalci potrebujejo pri izobraževanju brezposelnih.

PROGRAM SPOPOLNJEVANJA UČITELJEV	PROGRAM SPOPOLNJEVANJA ORGANIZATORJEV IZOBRAŽEVANJA
Osebni izobraževalni načrt (24 ur) 29. in 30. september 2005 (1. del) 24. oktober 2005 (2. del)	Osebni izobraževalni načrt (24 ur) 29. in 30. september 2005 (1. del) 24. oktober 2005 (2. del)
Motivacija odraslih za učenje (16 ur) 23. in 24. november 2005	Motivacija odraslih za učenje (16 ur) 23. in 24. november 2005
Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih (16 ur) 12. in 13. januar 2006	
Učitelj in izpeljava kurikulumuma (16 ur) 13. in 14. februar 2006	Organizator izobraževanja in izpeljava kurikulumuma (16 ur) 19. in 20. december 2005
Kako presojati kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi (32 ur) 3. in 4. april 2006	Kako presojati kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi (32 ur) 3. in 4. april 2006

Ob koncu uspešno opravljenega usposabljanja dobijo udeleženci potrdilo Andragoškega centra Slovenije. Kot uveljavljen izvajalec programov strokovnega spopolnjevanja izobraževalcev odraslih bomo udeležencem zagotovili pridobitev točk v postopku verifikacije programov na Ministrstvu za šolstvo in šport.

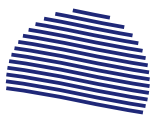
Programne izvajamo v prostorih Andragoškega centra Slovenije, po dogovoru pa lahko za zaključene skupine usposabljanje izvedemo tudi v posameznih ustanovah.

Programi so za organizacije, ki so vključene v Program izobraževanja brezposelnih oseb, **brezplačni**. Vsi, ki se bodo udeležili usposabljanja, ki ga izvaja Andragoški center Slovenije, bodo imeli prednost pri izboru izvajalcev Programa 10.000+.

Podroben opis programov in prijavnico najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/009/>, lahko pa vam ju pošljemo tudi po pošti. Prijavnico v celoti izpolnite in jo pošljite na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu: 01 5245 881 oziroma po elektronski pošti na naslov: info@acs.si.

Za podrobnejše informacije pokličite koordinatorico programov, Matejo Pečar (tel.: 01 5842 573).

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

Vabilo na usposabljanje **Programi za učiteljske zборе v šolskem letu 2005/2006**

V šolskem letu 2005/2006 vas Andragoški center Slovenije vabi v izobraževalne programe za **učiteljske zборе**, ki izhajajo neposredno iz potreb vzgojno-izobraževalnega dela in so namenjeni usposabljanju za profesionalno obvladovanje vzgojno-izobraževalnega procesa in povečanje njegove učinkovitosti.

Vsi programi trajajo po 8 ur, cena je 150.000 SIT. Vsi programi so ovrednoteni z **0,5 točke** in so vključeni v sistem nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v šolskem letu 2005/2006. Udeleženci dobijo tudi potrdilo Ministrstva za šolstvo in šport.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI ZA UČITELJSKE ZBORE	
Načrtovanje motivacijskih strategij v izobraževanju odraslih	mag. Marko Radovan
Psihološke značilnosti motivacije odraslih za učenje	mag. Marko Radovan
Načrtovanje kataloga znanja v izobraževanju odraslih	mag. Marija Velikonja
Portfolijo (zbirna mapa) v formalnem izobraževanju	Metka Svetina, univ. dipl. ped. in prof. psih., Nataša Elvira Jelenc, univ. dipl. prof. fr. in it.
Učna priprava po metodi 4 MAT	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Priprava kvalitetnih učnih pripomočkov in učnega gradiva	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Priprava osebnega izobraževalnega načrta	Natalija Žalec, spec. ped.
Značilnosti učenja in izobraževanja v skupinah odraslih udeležencev	Maša Stavanja, univ. dipl. ped. in prof. slov.
Retorika za učitelje v višjih strokovnih šolah z uporabo metode NLP	Tončka Godina, prof. fil.
Uspešno nastopanje in prezentacija v izobraževanju odraslih	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Temeljne veščine komuniciranja in vodenja predavateljev na višjih strokovnih šolah	Tončka Godina, prof. fil.
Dobra komunikacija in povratna informacija v izobraževanju odraslih - ključ do uspeha	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Obvladovanje stresa na delovnem mestu učitelja v srednji šoli	Maša Stavanja, univ. dipl. ped. in prof. slov.
Osebna in strokovna odličnost predavatelja in učitelja	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Osnove strateške komunikacije	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Oblikujmo dober tim	Mirjam Dominko, prof. fr. in it.
Samoevalvacijsko poročilo v procesu razvoja kakovosti	mag. Tanja Možina, Sonja Klemenčič, univ. dipl. ped. in prof. slov.

Podrobnejše informacije o vsebini programov in predavateljih dobite na spletnih straneh Andragoškega centra Slovenije (<http://www.acs.si/izobrazevanje>), pri koordinatorjih programov in na spletni strani Ministrstva za šolstvo in šport (<http://katss.mss.edus.si>).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS
Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

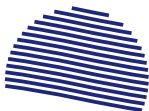
POSVETI, KONFERENCE

International Watch on Education in Prison
(Mednarodni observatorij za izobraževanje v
zaporih)

Seminar on Non Formal Education in Prison (Seminar o neformalnem izobraževanju v zaporu)

Hanburg, Nemčija, 7. do 10. september 2005

Za podrobnejše informacije o konferenci lahko pišete na e-naslov silz@unesco.org ali pa si ogledate datoteko v pdf formatu na spletni strani <http://www.educationinprison.org/RegionalNetwork/Europe/meeting%20in%20hamburg/invitation%20EN.pdf>.

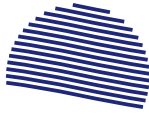

International Watch on Education in Prison
(Mednarodni observatorij za izobraževanje v
zaporih)

Dimensions of Education in Prison (Razsežnosti izobraževanja v zaporu)

Bukarešta, Romunija, 21. do 24. september 2005

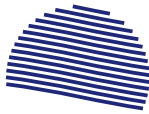
Natančnejše informacije o mednarodni konferenci lahko dobite v pdf datoteki na spletni strani http://www.educationinprison.org/Agenda/bucarest/bucarest_web_EN_140605.pdf.

2nd International Conference on Training, Employability and Employment – CTEE
(Druga mednarodna konferenca o usposabljanju, zaposljivosti in zaposlovanju)

Prato, Italija, 22. in 23. september 2005

Za podrobnejše informacije o mednarodni konferenci lahko pišete na naslov: Ms Irene Thavarajah, Events Management Office, Monash University, Building 65, Clayton VIC 3800 (tel.: +61 3 9905 1344, faks: +61 3 9905 1343, e-naslov: Irene.Thavarajah@adm.monash.edu.au) ali pa si ogledate spletno stran <http://www.monash.edu.au/cmo/CTEE05/>.

ICL2005

Interactive Computer Aided Learning
(Interaktivna računalniška podpora učenju)

Beljak, Avstrija, 28. do 30. septembra 1995

Informacije o mednarodni konferenci dobite na e-naslovu: info@icl-conference.org (tel.: +43 4242 90500 2115, faks +43 4242 90500 2110) in na konferenčni spletni strani: <http://www.icl-conference.org>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek od 10. - 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. - 16. ure. Vabljeni!

HOGAN, Christine Frances

Understanding facilitation : theory and principles / Christine Hogan. - London : Kogan Page, 2002. - VIII, 248 str. : ilustr. ; 24 cm

INSTITUTIONALISING lifelong learning : creating conducive environments for adult learning in the Asian context / ed. by Madhu Singh. - 2nd ed. - Hamburg : Unesco Institute for Education = UIE, 2004. - XIII, 354 str. : graf. prikazi ; 23 cm

INTERNATIONAL handbook on the economics of education / edited by Geraint Johnes, Jill Johnes. - Cheltenham (UK) ; Northampton (Massachusetts) : E. Elgar, cop. 2004. - XII, 860 str. : tabele, graf. prikazi ; 25 cm

IVANČIČ, Angela

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta Delovno mesto kot dejavnik razvoja temeljnih spretnosti / vodja raziskovalnega projekta Angela Ivančič ; ((sodelavci:) Ester Možina, Vida Mohorčič Špolar, Miroljub Ignjatović). - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2005. - 8, 22 f. ; 30 cm

KEY figures on vocational education and training / (edited by Anne France Mossoux). - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2003. - 23 str. : tabele, graf. prikazi ; 25 cm Dostopno tudi na: http://www2.trainingvillage.gr/etv/publication/download/panorama/4024_en.pdf

KNOWLEDGE society, information society and adult education : trends, issues, challenges / Agnieszka Bron, Michael Schemmann (eds.). - Münster ; Hamburg ; London : Lit, cop. 2003. - 283 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Bochum studies in international adult education, ISSN 1617-3287 ; vol. 4)

LIFELONG learning in the global knowledge economy : challenges for developing countries. - Washington (DC) : World Bank, 2003. - XXV, 141 str. : graf. prikazi ; 23 cm. - (Directions in development)

LIFELONG learning in the Netherlands : the extent to which vocational education and training policy is nurturing lifelong learning in the Netherlands / (edited by: Martina Ni Cheallaigh... (et al.). - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2002. - 115 str. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm. - (Cedefop Panorama series ; 21, ISSN 1562-6180)

MARSICK, Victoria J.

Facilitating learning organizations : making learning count / Victoria J. Marsick and Karen E. Watkins. - Aldershot (UK) ; Brookfield (Vermont) : Gower, cop. 1999. - XII, 222 str. : ilustr. ; 24 cm

MCGIVNEY, Veronica

Adult learning pathways : through-routes or cul-de-sacs? / Veronica McGivney. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, 2003. - VIII, 117 str. ; 30 cm

MERCKEN, Christina

Education in an ageing society : European trends in senior citizens' education / Christina Mercken. - (Baarn) : Odyssee, cop. 2004. - VII, 103 str. : ilustr. ; 23 cm

MARGOLE, Albert

Kam z mularijo? : načela kakovosti neformalnega dela z mladimi / Albert Mrgole. - (Ljubljana) : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino ; Maribor : Aristej, 2003. - 168 str. ; 21 cm

RICHINI, Pierluigi

Lifelong learning in Italy : the extent to which vocational education and training policy is nurturing lifelong learning in Italy / Pierluigi Richini ; (edited by Martina Ni Cheallaigh). - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2002. - 106 str. ; 30 cm. - (Cedefop Panorama series ; 43, ISSN 1562-6180)

RUTAR Ilc, Zora

Pristopi k poučevanju, preverjanju in ocenjevanju / Zora Rutar Ilc. - 2. natis. - Ljubljana : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2004 ((Dobrova) : Kagraf). - 193 str. : preglednice ; 24 cm. - (K novi kulturi pouka)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

17. - 23. 10. 2005

Deset let za *Slovenijo*, učečo se deželo
<http://tvu.acs.si>

IZBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2004/2005

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2004/2005

- izobraževalni programi •
- strokovna, informativna in
- izobraževalna srečanja •
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

VABILO NA DELAVNICO

KAKO ČIMBOLJ USPEŠNO TRŽITI IZOBRAŽEVALNE STORITVE

13. september 2005

Na delavnici o trženju izobraževalnih storitev boste spoznali nekaj najbolj uspešnih pristopov, ki jih uporabljajo nekatera vodilna evropska podjetja pri svojem iskanju stikov z naročniki izobraževalnih storitev.

Vendar pa samo uspešen model ni dovolj, zelo pomembne so *izkušnje in vzpostavitev sodelovanja med udeleženci, ki ponujajo različne storitve*. Na tem področju pa pogosto ugotavljamo, da ponavadi vsak zase na novo odkriva pristope k strankam. Zakaj ne bi mogli medsebojno sodelovati, na primer, ponudniki jezikovnih tečajev in tisti, ki ponujajo računalniška izobraževanja?

Sodelovanje in vodena moderacija bosta tudi načina dela na delavnici, kar bo omogočalo večjo učinkovitost in ustvarjalnost pri iskanju boljših pristopov k naročnikom posameznih izobraževanj.

Spoznali boste model informiranja potencialnih naročnikov (oglaševanje, direktni marketing, telefonska prodaja storitev...); naredili boste nekaj praktičnih vaj telefonskega pristopa k strankam, napisali učinkovito prodajno pismo in se pogovorili o tem, kakšna spletna stran vaše organizacije je najbolj primerna za privabljanje potencialnih udeležencev; spoznali boste, na koga se je smiselno obrniti v podjetjih in organizacijah, katere prednosti poudariti vodstvu in katere udeležencem izobraževanj; ogledali si boste potek osebne obiska in pogovora z novim potencialnim naročnikom izobraževanj; spoznali boste najbolj pogoste motive, ki jih izbirata vodstvo naročnika in posameznik, ko se odloča za izobraževanje; na koncu boste še pogledali, kako pripeljati pogovor do realizacije in izpeljave izobraževanj.

Z vami bo *Stanislav Papež*, univ. dipl. psiholog, zunanji sodelavec Andragoškega centra Slovenije, ki že vrsto let uspešno izvaja različne delavnice na temo trženja, s katerimi želi izboljšati predvsem konkurenčno sposobnost podjetja.

Kotizacija za enodnevno delavnico je **20.000 SIT** (+ DDV) in vključuje: honorar predavatelja, učno gradivo, kavo, osvežilne napitke, drobno pecivo in potrdila za udeležence.

Izpolnjeno **prijavnico** pošljite **čim prej**, najkasneje pa do **srede, 7. septembra 2005**. Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev.

Delavnico lahko izpeljemo tudi za zaključeno skupino udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

VABILO NA DELAVNICO

KAKO ČIMBOLJ USPEŠNO VODITI IN MOTIVIRATI TIM

28. september 2005

Na delavnici boste ozavestili svoje sposobnosti za učinkovito vodenje in motiviranje sodelavcev, spoznali boste nove pristope k vodenju in motivaciji, pridobili nekaj uporabnih orodij in oblikovali načrt, kako v praksi uporabiti nova spoznanja. Učili se boste spretnosti vodenja glede na to, v kateri fazi razvoja je tim. S predstavitvijo primerov iz prakse se vam bo povečala možnost izbora različnih sredstev za motiviranje in vodenje.

Obravnavali boste naslednje **teme**:

- Razvojne faze tima
- Katere kompetence odlikujejo odličnega vodjo tima?
- Različni slogi vodenja tima
- Povratno sporočilo vodje celotnemu timu in posamezniku v njem
- Kaj je motivacija? (različne teorije o motivaciji, različni pristopi)
- Kaj potrebuje vodja, da bi postal dober motivator?
- Kaj mora vedeti vodja tima o ljudeh, ki jih želi motivirati?
- Osebni akcijski načrt.

Z vami bo *Mirjam Dominko*, profesorica francoščine in italijanščine, zunanja sodelavka Andragoškega centra Slovenije. Od leta 1992 vodi svetovalno podjetje za vodenje in komunikacijo ter jezikovno šolo. V letu 2000 je opravila 4 MAT trening, v letu 2002 pa se je izšolala za svetovalca in presojevalca standarda *Investors in people*. V istem letu je pridobila tudi certifikat trenerja NLP. Vodi seminarje in delavnice za podjetja, pedagoške in andragoške delavce ter svetovalce. Ukvarja se predvsem z veščinami učinkovite komunikacije, predstavitve in z vodenjem ter svetovanjem organizacijam pri uvajanju sprememb.

Izobraževanje bo potekalo v obliki delavnice, z dejavnim in ustvarjalnim sodelovanjem udeležencev.

Kotizacija za enodnevno delavnico je **20.000 SIT** (+ DDV) in vključuje: honorar predavateljice, učno gradivo, kavo, osvežilne napitke, drobno pecivo in potrdila za udeležence.

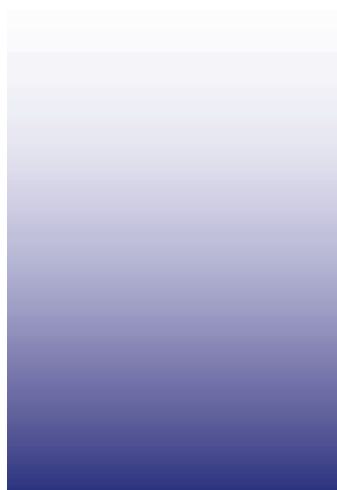
Vabimo vas torej, da se nam pridružite na delavnici **Kako čimbolj uspešno voditi in motivirati tim**, ki bo potekala v **sredo, 28. septembra 2005**, med 9. in 16. uro v prostorih Andragoškega centra RS, Šmartinska 134a, v Ljubljani.

Izpolnjeno **prijavnico** pošljite **čim prej**, najkasneje pa **do petka, 16. septembra 2005**. Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev.

Delavnico lahko izpeljemo tudi za zaključeno skupino udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

PRIJAVNICA ZA DELAVNICO

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM KAKO ČIMBOLJ USPEŠNO TRŽITI IZOBRAŽEVALNE STORITVE

Datum: 13. september 2005

Kraj: Ljubljana

PODATKI O UDELEŽENCU

Ime in priimek:

Datum in kraj rojstva:

Stopnja izobrazbe: V. VI. VII. ali več

Vrsta izobrazbe:

Delo, ki ga opravljate:

Ustanova / podjetje:

Naslov:

Pošta:

Telefon:faks:e-naslov:

Pedagoško - andragoška izobrazba: da ne

Izkušnje na področju izobraževanja odraslih:let

Dovoljujem uporabo svojih osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov v skladu z veljavnim Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

PRIJAVNICA ZA DELAVNICO

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

KAKO ČIMBOLJ USPEŠNO VODITI IN MOTIVIRATI TIM

Datum: 28. september 2005

Kraj: Ljubljana

PODATKI O UDELEŽENCU

Ime in priimek:

Datum in kraj rojstva:

Stopnja izobrazbe: V. VI. VII. ali več

Vrsta izobrazbe:

Delo, ki ga opravljate:

Ustanova / podjetje:

Naslov:

Pošta:

Telefon:faks:e-naslov:

Pedagoško - andragoška izobrazba: da ne

Izkušnje na področju izobraževanja odraslih:let

Dovoljujem uporabo svojih osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov v skladu z veljavnim Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

